

Wyrok z dnia 26 listopada 2002 r.

I PKN 656/01

Odprawa emerytalna z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.) przysługuje również pracownikowi, który prawo do emerytury nabył w okresie pobierania świadczenia pieniężnego określonego w art. 13¹ tej ustawy w związku z wygaśnięciem stosunku pracy na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jadwiga Skibińska-Adamowicz, Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera, Andrzej Kijowski (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2002 r. sprawy z powództwa Bożeny K. przeciwko Wojewódzkiemu Inspektoratowi Inspekcji Handlowej w G.W. o zapłatę, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 28 sierpnia 2001 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 24 maja 2001 r. [...] oddalił powództwo Bożeny K. domagającej się od Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w G.W. zapłacenia odprawy emerytalnej w kwocie 12.916,63 zł. W motywach tego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy powołał się na następujący stan faktyczny sprawy.

Powódka Bożena K. była w Państwowej Inspekcji Handlowej zatrudniona od dnia 1 maja 1988 r. W wyniku reorganizacji została od dnia 1 stycznia 1999 r. zatrud-

niona przez stronę pozwaną. Stosunek pracy łączący strony ustał z dniem 30 czerwca 1999 r. na podstawie art. 58 ustawy z dnia 13 października 1998 r.- Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.). Następnie w okresie od dnia 1 lipca 1999 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. powódka pobierała świadczenie pieniężne przewidziane w art. 13¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 ze zm.). Z dniem 23 grudnia 1999 r. powódka ukończyła 55 rok życia, spełniając jedną z przesłanek nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, którą organ rentowy przyznał jej od dnia 1 stycznia 2000 r.

Zgodnie z art. 13¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. mianowanemu urzędnikowi państwowemu, którego stosunek pracy został rozwiązany z powodu likwidacji urzędu lub jego reorganizacji, przysługuje w okresie pomiędzy ustaniem zatrudnienia w likwidowanym lub reorganizowanym urzędzie a podjęciem pracy lub działalności gospodarczej świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, obliczone jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, za wyjątkiem pracownika nabywającego prawo do emerytury. Okres pobierania tego świadczenia wlicza się do okresów wymaganych dla nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów zatrudnienia w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (art.13¹ ust. 3 ustawy). Domagając się wypłaty odprawy emerytalnej powódka powoływała przepis art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r., który stanowi, że urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę lub rentę przysługuje po dwudziestu latach pracy jednorazowa odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia. W pojęciu „przejścia na emeryturę” nie mieści się - zdaniem Sądu Rejonowego - taka okoliczność jak np. istnienie po stronie pracownika w dacie rozwiązania stosunku pracy zamiaru takiego przejścia na emeryturę. Sąd Pracy, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego stwierdził, że wymaganie przejścia na emeryturę lub rentę jest spełnione, gdy między rozwiązaniem stosunku pracy a uzyskaniem jednego z tych świadczeń istnieje ścisły związek czasowy lub gdy pracownik uzyskuje powyższe prawa po wyczerpaniu okresu pobierania zasiłku chorobowego z tytułu choroby, która rozpoczęła się w czasie trwania zatrudnienia. Jednakże powódka w dacie ustania stosunku pracy nie spełniła przesłanek warunkujących prawo do emerytury, co stało się dopiero w dniu 23 grudnia 1999 r., w związku z osiągnięciem wieku wskazanego przez prawo. Tymczasem powódka nie była już wtedy pracownikiem pozwanego i do 31

grudnia 1999 r. pobierała świadczenie pieniężne przewidziane w ustawie z 13 października 1998 r. W niniejszej sprawie nie znajduje też - według Sądu - zastosowania przepis art. 92¹ k.p., który prawo do odprawy uzależnia od ustania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę, co nie odnosi się do powódki.

Apelację wniesioną przez powódkę oddalił Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2001 r. [...]. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, że stosunek pracy powódki ustał z dniem 30 czerwca 1999 r. wskutek niezaproponowania jej nowych warunków pracy i płacy, a nie wskutek przejścia na emeryturę. Co prawda powódka do końca 1999 r. pobierała świadczenie pieniężne z art.13¹ ustawy o pracownikach urzędów państwowych, podlegające wliczeniu do okresów pracy warunkujących nabycie lub zachowanie uprawnień pracowniczych, ale w tym czasie była już pozbawiona przymiotu pracownika, podobnie jak osoba pobierająca zasiłek dla bezrobotnych. Prawo do emerytury powódka nabyła dopiero po zakończeniu pobierania wspomnianego świadczenia, a zatem ustanie stosunku pracy nie pozostawało w czasowym związku z przejściem na emeryturę, jak tego wymaga dotychczasowa judykatura Sądu Najwyższego.

W kasacji od powyższego wyroku powódka zarzuciła błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art.13¹ ust. 1 i 3 oraz art. 28 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 6, poz.56 ze zm.), polegające na przyjęciu, że osoba, która w okresie pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę pobiera od pracodawcy świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwowego, nie nabywa prawa do odprawy emerytalnej, gdyż rzekomo nie istnieje wówczas związek pomiędzy zakończeniem zatrudnienia a przejściem na emeryturę. Skarżąca podniosła ponadto zarzut niewłaściwego niezastosowania w niniejszej sprawie art. 8 k.p. w związku z art. 28 pragmatyki urzędniczej i art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. wobec ustalenia, że pozwany pracodawca, nie proponując nowych warunków pracy i płacy osobie, której do osiągnięcia wieku emerytalnego brakowało mniej niż dwa lata, nie skorzystał ze swego prawa w sposób sprzeczny z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem oraz z zasadami współżycia społecznego. Na tej podstawie skarżąca domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia na jej

rzecz spornej odprawy wraz z ustawowymi odsetkami, jak też zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się zasadna, gdyż nie sposób zaaprobować takiej wykładni przepisów art. 28 ust. 1 w związku z art. 13¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych w powiązaniu z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną, która w okolicznościach identycznych jak stan faktyczny przedmiotowej sprawy pozwala pozbawić pracownika prawa do odprawy emerytalnej. Chodzi mianowicie o pracownika, który przed dniem 31 maja 1999 r. nie otrzymał propozycji dalszego zatrudnienia w reformowanej administracji publicznej na nowych warunkach pracy lub płacy, więc jego stosunek pracy zrodzony na podstawie aktu mianowania wygasł z dniem 30 czerwca 1999 r. z mocy art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r., co zgodnie z art. 58 ust. 5 pkt 1 tej ustawy dawało pracownikowi prawo do świadczenia pieniężnego określonego w art. 13¹ ustawy z dnia 16 września 1982 r. Ten ostatni przepis stanowi zaś w ust. 1, że pracownikowi przysługuje wówczas przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy świadczenie pieniężne ze środków budżetu państwa obliczone jak ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy, chyba że zainteresowany byłby uprawniony do emerytury. Okres pobierania wspomnianego świadczenia podlega wliczeniu do okresów pracy wymaganych do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz do okresów składkowych w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym na takich warunkach, na jakich wlicza się okres pobierania zasiłku należnego bezrobotnym na podstawie przepisów o zatrudnieniu i bezrobociu, przy czym od kwoty świadczenia pieniężnego pracodawca odprowadza składkę z tytułu ubezpieczenia społecznego na zasadach przewidzianych dla wynagrodzenia wypłacanego w czasie trwania stosunku pracy (art. 13¹ ust. 3 ustawy). Co prawda, przedmiotowe świadczenie pieniężne nie jest uprawnieniem pracowniczym, ale z wygasłym stosunkiem pracy pozostaje w ścisłym związku genealnym i funkcjonalnym. Rodzi się zatem pytanie, czy w okresie pobierania owego świadczenia możliwe jest nabycie prawa do odprawy emerytalnej przewidzianej w art. 28 ust. 1 ustawy o pracownikach urzędów państwowych.

Na tak sformułowane pytanie Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku udzielił odpowiedzi przeczącej, przy czym za rozstrzygający uznał argument odwołujący się w orzecznictwie do konieczności istnienia czasowego związku pomiędzy ustaniem stosunku pracy i przejściem na emeryturę (tak wyrok SN z dnia 9 stycznia 2001 r., I PKN 172/00, OSNAPiUS 2002 nr 16, poz. 380). Powołany przepis stanowi jednak, że urzędnikowi państwowemu przechodzącemu na emeryturę (lub rentę z tytułu niezdolności do pracy) przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości zależnej od długości stażu pracy w urzędach. Wynika stąd tylko to, że odprawa ma jednorazowy charakter i wiąże się z „przejściem” na emeryturę, które to przejście niekoniecznie musi nastąpić w sposób bezpośredni. Zwrócił na to uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 marca 1994 r., I PRN 10/94 (OSNAPiUS 1994 nr 1, poz. 12), w którym stwierdził, że prawo do odprawy emerytalnej z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. pracownik nabywa także wtedy, gdy wniosek o przejście na emeryturę złożył w czasie nieprzerwanego pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu stosunku pracy, a prawo do emerytury nabył bezpośrednio po wyczerpaniu okresu zasiłkowego. To samo zdaniem składu rozpoznającego niniejszą sprawę dotyczy nabycia prawa do emerytury po zakończeniu okresu pobierania świadczenia pieniężnego z art. 13¹ ustawy, mającego, podobnie jak zasiłek chorobowy, charakter substytutu wynagrodzenia za pracę za okres wypowiedzenia, które jest tu, w związku z konstrukcją wygaśnięcia stosunku pracy, po prostu bezprzedmiotowe. Innymi słowy, „przejściem na emeryturę” w rozumieniu art. 28 ust. 1 ustawy urzędniczej jest również nabycie prawa do emerytury po wygaśnięciu - na podstawie art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - stosunku pracy w okresie pobierania świadczenia pieniężnego z art. 13¹ ustawy urzędniczej, czy bezpośrednio po upływie tego okresu. Każdy urzędnik państwowy nabywający prawo do emerytury powinien bowiem jeden raz w życiu otrzymać odprawę emerytalną adekwatną do posiadanego stażu pracy, tym bardziej iż przepis art. 28 ust. 1 ustawy nie przewiduje możliwości pozbawienia tej odprawy (por. wyrok SN z 13 kwietnia 1999 r., I PKN 654/98, OSNAPiUS 2000 nr 13, poz. 502).

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ § 1 w związku z art. 393¹⁹ i art. 108 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====